

Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht

Beste VGU-collega,

In deze VGU special lees je meer over de ontwikkelingen van het project 'De ouder wordende cliënt' in 2024. We delen hierin een aantal belangrijke projectresultaten die we in 2024 met elkaar hebben gerealiseerd. Ook vind je hier ter inspiratie diverse best practices die je kunt gebruiken in jouw eigen organisatie.

Met dank aan de projectgroepen en de deelnemers van de themabijeenkomsten. Dankzij hun input zijn er onder andere een aantal praktische instrumenten ontwikkeld.

Veel leesplezier!

Hilda Rozendal

VGU projectleider 'De ouder wordende cliënt'

Over het project 'De ouder wordende cliënt'

We werken binnen dit project aan het realiseren van voldoende passende en toekomstbestendige zorg voor de ouder wordende cliënten met een verstandelijke beperking. Waarbij mensen die ouder thuis wonen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.

We weten dat cliënten met een verstandelijke beperking al op relatief jonge leeftijd te maken krijgen met ouderdomsverschijnselen. Net als in de maatschappij worden ook mensen met een verstandelijke beperking ouder, wat de zorg intensiever en complexer maakt, terwijl de krapte op de arbeidsmarkt blijft toenemen.

We willen als VGU-leden intensiever samenwerken om deze uitdagingen aan te gaan. We stimuleren sector-overstijgend samenwerken in de regio Utrecht-Gooi en bundelen onze kennis en kunde, zodat we voldoende passende en toekomstbestendige zorg voor de ouder wordende cliënten met een verstandelijke beperking kunnen realiseren. Dit doen we vanuit de volgende speerpunten

- Participeren in het netwerk van de cliënt
- Inzetten van (slimme) zorgtechnologie
- Intensiveren van de ambulante zorg
- Sectoroverstijgend samenwerken

Op de [website van de VGU](#) lees je meer over dit project.

Visie op zorg voor ouder wordende cliënt

In 2024 hebben we een visie geformuleerd op toekomstbestendige zorg 2024 - 2030 voor de ouder wordende cliënt met een verstandelijke beperking.

[Bekijk de visie](#)

Marktverkenning

Speciaal voor dit project heeft XpertiseZorg een [marktverkenning](#) uitgevoerd. Hierin staan mogelijke (sector-overstijgende) oplossingsrichtingen om gezamenlijk te zorgen voor voldoende, passende en toekomstbestendige zorg voor de ouder wordende cliënt.

Intramurale woonplekken

Een genoemde oplossing is bijvoorbeeld het ontwikkelen van intramurale woonplekken binnen de muren van de ouderzorg. Zodat vanuit beide werelden de beste zorg voor deze doelgroep geboden kan worden. Daarnaast is het ook van belang dat er nauwe samenwerking plaatsvindt tussen ambulante zorg, ouderzorg (VVT) en gehandicaptenzorg (VG).

Regiokaart

Een onderdeel van de marktverkenning is de [regiokaart](#) van het huidige zorgaanbod binnen de VGU-organisaties.

Vervolgstat

Op basis van de bestaande doelgroep en de verwachte groei, gaan we kijken of het huidige intramurale aanbod volstaat.

Themabijeenkomsten

In 2024 zijn er drie themabijeenkomsten georganiseerd voor professionals uit de gehandicaptenzorg, ouderzorg en GGZ sector. Tijdens elke bijeenkomst worden specifieke thema's centraal.

1. Themabijeenkomst maart: 'Expertise voor zorg aan ouder wordende cliënten'. [Lees hier een impressie](#).
2. Themabijeenkomst oktober: 'Sector overstijgend samenwerken' en 'Intensiveren ambulante zorg'. [Lees hier een impressie](#).
3. Themabijeenkomst december: 'Inzet van zorgtechnologie' en 'Zorg organiseren in het netwerk rondom de cliënt'. [Lees hier een impressie](#).

Handreiking Langer Thuis wonen

Vanuit het project is een Handreiking Langer Thuis wonen ontwikkeld. Deze praktische handreiking voor zorgprofessionals biedt kennis en praktische informatie over wat er komt kijken bij langer thuis wonen. Het is ingedeeld op een aantal onderwerpen:

- Woning aanpassingen
- Beschikbare medische zorg
- Inzet van zorgtechnologie
- Aansluiten bij het netwerk van de cliënt
- Wettelijke vertegenwoordiging
- Wat te doen als ambulante zorg niet toereikend is?
- Toolkit ouder wordende cliënt met verstandelijke beperking

De [handreiking Langer Thuis wonen](#) vind je op de VGU website. Deze is ontwikkeld in samenwerking met onderwijskundig bureau L&D Talents.

Toolkit deskundigheidsbevordering

Speciaal voor zorgprofessionals die werken met ouder wordende cliënten hebben we een toolkit deskundigheidsbevordering ontwikkeld.

De toolkit ondersteunt zorgprofessionals met kennis en kunde om ouderdom bij cliënten met een verstandelijke beperking te signaleren. Het biedt praktische tools en informatie om tijdig de juiste zorg te bieden, zodat cliënten ook een veilige en comfortabele manier ouder kunnen wonen. De toolkit is ook onderdeel van de Handreiking Langer Thuis wonen.

De [toolkit deskundigheidsbevordering](#) vind je op de VGU website. Deze is ontwikkeld in samenwerking met onderwijskundig bureau L&D Talents.

Best practices medische zorg

Als cliënten ouder worden, doen zij vaker een beroep op medische zorg. Daarin is sprake van krapte. Hieronder delen we een aantal best practices daarover.

1. **Inzetten van verpleegkundig begeleider**
Een verpleegkundig begeleider richt zich op het signaleren van gezondheidsproblemen en het coördineren van de verpleegkundige taken binnen het team. Deze verpleegkundig begeleider heeft overleg met de huisarts, arts VG of verpleegkundige. Hij of zij heeft hiervoor een verpleegkundige opleiding op MBO niveau 4 afgerond.

2. **Uitvoeren voorbehouden handelingen**
Somme zorgvoorzorg in de gezondheidszorg zijn 'voorbehouden' aan behandelaren. Welke zorgvoorzorg in de gezondheidszorg zijn 'voorbehouden' aan behandelaren. Zoals injecties geven, puncties uitvoeren en catheteriseren. Ben je vanuit je beroep niet zelfstandig bevoegd om een voorbehouden handeling uit te voeren, maar ben je wel bekwaam om dit te doen? Dan kun je in opdracht van een zelfstandig medisch beroepsbeoefenaar de handeling wel uitvoeren. Hoe? Dit staat beschreven in [Uitvoeringsverzoek voor voorbehouden handelingen](#).

3. **CareUp app**
Hoe je geleerd hoe bepaalde voorbehouden handelingen gaan maar wil je even opprfsen wat hierbij komt kijken? Gebruik dan de [CareUp app](#).

4. **Inzet mantelzorgers en netwerk**
Er zijn goede voorbeelden in samenwerkingen tussen VG en VVT organisaties waarbinnen mantelzorgers, naast en vrijwilligers wel en niet doen? Dit staat beschreven in [Kaders informele zorg](#). Je vindt hier de wet- en regelgeving rondom informele zorg en inspiratie over nieuwe manieren van samenwerking van formele en informele zorgverleners.

5. **Opleiding Helpende Plus**
De korte opleiding [Helpende Plus \(MBO certificaat\)](#) is gericht op eenvoudige verzorgende vaardigheden die in het werkveld van zorg en welzijn veel gevraagd worden. Na het volgen van deze opleiding kun je werken volgens de (Milans) protocollen. Zoals het verzamelen van gegevens bijvoorbeeld door de (vragen van de pols en temperatuur, het toedienen van medicatie en het aan en uittrekken van steunkousen.

6. **Verpleegkundige triage DigiContact**
Voor medische vragen biedt DigiContact een verpleegkundige dienst. De verpleegkundige triage via DigiContact wordt als eerste lln ingezet voordat de huisarts of de huisartsenpost wordt ingeschakeld. Meer weten? Bekijk de video [Verpleegkundige triage door DigiContact](#) (laatste video).

Best practices samenwerking VG - VVT

Om toekomstbestendige zorg te bieden, is samenwerking tussen de VG en VVT (ouderzorg) bestendig. Hieronder een aantal best practices waarmee ervaring is opgedaan.

1. **Gezamenlijk MDO**
Om expertise te delen, is er ervaring opgedaan met een gezamenlijk MDO (multi disciplinair overleg) tussen een VG organisatie (Abrona) en een VVT organisatie (AxionContinu). Deelnemers zijn bijvoorbeeld: specialist ouderengeneeskunde VVT, casemanager dementie VVT, psycholoog VVT, gedragsdeskundige VG, medewerker cliëntsysteemondersteuning VG en arts VG/huisarts.

Zo'n gezamenlijke MDO vindt zes keer per jaar plaats. Casussen worden vooraf ingediend en tijdens het 2 uur durende MDO wordt daarover gezamenlijk expertise uitgewisseld en een aanpak bedacht. Dit blijkt van grote meerwaarde. Dat is ook te lezen in het [het blog hieronder](#).

2. **Samenwerking tussen VG en VVT organisatie**
Er zijn goede voorbeelden in samenwerkingen tussen VG en VVT organisaties die qua locatie dicht bij elkaar zitten. Zoals:
- Een specialist ouderengeneeskunde vanuit de VVT die geconsulteerd kan worden binnen de VG.
- Een arts VG die geconsulteerd kan worden binnen de VVT.
- In de nacht zorg kan samengewerkt worden door gebruik te maken van uitluisterapparatuur en achternavig van verpleegkundige inzet.

3. **Inzet van mensen met een beperking binnen de ouderzorg**
Er zijn mooie voorbeelden waarbij mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) aan het werk zijn binnen de ouderzorg. Zoals [KlusPlus](#) waarbij een groep cliënten van Amerpoort helpt bij locaties van Silvereins. Zij helpen daar bijvoorbeeld met aardappels schillen, post rondbrengen en koffie uitdelen. Ook bij de locatie Bijkershoek van AxionContinu is een soortgelijk participatieproject in ontwikkeling.

Best practices zorgtechnologie

Om de zorg toekomstbestendig te houden, wordt steeds meer gebruik gemaakt van zorgtechnologie. Er is praktijkervaring opgedaan met twee zorgtechnologieën voor de ouder wordende cliënt.

1. **Biodynamische verlichting**
In een intramurale setting is gebruik gemaakt van biodynamische verlichting in woonkamers en dagbestedingsruimtes. Het doet wat om de (ervaren) kwaliteit van leven van cliënten te verbeteren door het slaap-waakritme te verbeteren. En tegelijkertijd een gezondere werkomgeving te creëren.

Het resultaat is dat de cliënten overdag actiever zijn en 's nachts beter slapen. Ook de medewerkers vinden de verlichting prettig om in te werken. Zeker in de wintermaanden is het helpend, alhoewel sfeerverlichting wel wordt gemist.

2. **DigiContact**
Met [DigiContact](#) kunnen cliënten altijd (beeld)belln met begeleiding op afstand. Dit kan in een extramurale setting een goede oplossing zijn. Zoals bij cliënten die graag de regie houden over hun eigen leven en baat hebben bij ondersteuning op elk gewenst moment. DigiContact biedt online ondersteuning op maat, zoals hulp bij de dagelijkse structuur.

Naast ondersteuning van cliënten, biedt DigiContact ook de mogelijkheid om via een consultatiedienst begeleiders op afstand te ondersteunen. Er zijn 24/7 professionals bereikbaar waarmee de professionals op locatie kunnen sparren en advies kunnen krijgen. Ze bieden ook opvang na schokkende gebeurtenissen.

Blog 'Vruchtbare oogst na gezamenlijk MDO'

Wat levert het MDO bij AxionContinu en Abrona op? In onderstaand blog deelt Jeanette van den Born (Manager Behandeling & Expertise bij Abrona) haar ervaring.

Ik loop in de hal van het mooie gebouw van AxionContinu, gelegen aan de Beneluxlaan in Utrecht. Ik ben hier omdat vandaag de startbijeenkomst plaatsvindt van het eerste gezamenlijke multidisciplinaire overleg (MDO) tussen professionals van AxionContinu en Abrona. Nieuwsgierig naar wat we voor elkaar kunnen betekenen...

Waarom deze samenwerking?

De VVT en gehandicaptenzorg zijn veelal gescheiden werelden. Ik denk dat we veel van elkaar kunnen leren. In de gehandicaptenzorg worden we steeds meer te maken met mensen die ouder worden en waarvan het fijn is dat ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Thuis is voor veel van hen de plek waar ze intramuraal wonen. De VVT sector heeft ook te maken met mensen met een verstandelijke beperking, maar het is niet eenvoudig om deze groep te herkennen.

Deze samenwerking sluit perfect aan bij één van de doelstellingen van dit VGU-project: uitwisseling van kennis en goede voorbeelden tussen beide sectoren.

Eerste casus

De aanwezigen bij het MDO zijn een arts ouderengeneeskunde, casemanager, psycholoog en manager van AxionContinu. Vanuit Abrona is er een cliënt systeem ondersteuner (dit is een persoonlijk begeleider met veel ervaring met mensen met een verstandelijke beperking), een gedragsdeskundige en ik als manager. Al snel na de kennismaking komt de eerste casus op tafel. Het betreft een mevrouw waarvan de arts denkt dat zij een verstandelijke beperking heeft. Mevrouw wil niet mee werken aan een onderzoek (naar een eventuele verstandelijke beperking) en laat geen hulp toe. Hoe nu verder?

De gedragsdeskundige van Abrona legt uit dat de ADAPT en SEO testen ook afgenomen kunnen worden via verwanten, Zs zonder direct contact met de cliënt. Deze testen geven een indicatie over de sociaal emotionele ontwikkeling van een cliënt. Met deze informatie kan er richting gegeven worden aan het handelen van de professional. De arts heeft uiteindelijk beide instrumenten gebruikt. De cliënt systeem ondersteuner van Abrona gaat op bezoek bij mevrouw samen met een casemanager van AxionContinu om te kijken of het lukt om aansluiting te krijgen en toegelaten te worden bij mevrouw.

Wederzijdse trainingen

Ook de MDO's die volgen, staan in het teken van casussen. AxionContinu heeft vragen over het binnen komen bij mensen die eigenlijk geen hulp willen toelaten. Hoe doe je dat? We gaan daarom een training organiseren voor casemanagers en artsen van AxionContinu. Abrona heeft een team ambulant hulpverleners die gespecialiseerd zijn in 'bemoeizorg'.

Vanuit Abrona zijn er vragen over medisch handelen. Zo is er een team dat het spandend vindt om een cliënt te begeleiden met ernstige COPD die mogelijk niet te overlijden. AxionContinu zet een verpleegkundig specialist in die veel ervaring heeft op het gebied van palliatieve zorg. Zij kan het team ondersteunen. Daarnaast gaat AxionContinu verpleegkundigen van een locatie van Abrona trainen in specifieke medische handelingen.

Direct iets voor elkaar betekenen

Dit zijn een paar voorbeelden van de oogst van vier keer bij elkaar komen. Wat gaf dit veel energie! We kunnen direct iets voor elkaar betekenen, geen ingewikkelde systemen, protocollen of financiële perikelen. Gewoon doen!

We willen deze samenwerkingsvorm verder vormgeven. Zes keer per jaar een MDO met verschillende professionals vanuit Abrona en AxionContinu. Wellicht kan dit voorbeeld als blauwdruk dienen voor andere organisaties?

Projectgroep

De projectgroep 'De ouder wordende cliënt' bestaat uit:

- Annike van Kouwen – Amerpoort
- Bea Appels – Abrona
- Jeannette van den Born – Abrona
- Mariska de Roo - AxionContinu
- Ivonne Schrauwen – Reinaerde
- Marloes Bogaerts-Thalen - Philadelphia
- Sigrid Drukker- Zideris
- Mariëtte Bruinsma – Amerpoort
- Hilda Rozendal – VGU

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen binnen dit project? [Bekijk de projectpagina](#) en volg ons op [LinkedIn](#).

Website LinkedIn

Deze e-mail is verzonden naar [\[\[email\]\]](#). • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • Voor een goede ontvangst voegt u [lenneke.smit@vgu.nl](#) toe aan uw adresboek.

